

Образ народного співця в поезії Т.Г.Шевченка

Справжнього Шевченка треба відкривати і відчувати серцем.

Власне, в тій таємниці сила й вічність його поетичного слова.

В українській літературі до Шевченка образ народного співця створили М.Маркевич, А.Метлинський, Л.Боровиковський, Є.Гребінка. Тарас Шевченко, безумовно, знав ці твори. Але він дає новий, не подібний до створених його попередниками, образ співця. Адже Метлинський ("Смерть бандуриста") говорить про співця, який гине, і про мову, яка не має майбутнього, бандурист у Боровиковського ("Бандурист") співає про минулі походи як про здобичницькі. Про минуле йдеться і в поезії "Украинский бард" Є.Гребінки.

Шевченківський образ народного співця прийшов до нас образом старого кобзаря Перебенді, "старого та химерного", що сів у широкому безкрайому степу та й заспівав пісню. І полинула вона понад Дніпром на всю Україну. Вірш "Перебендя" є єдиним твором Шевченка, повністю присвяченим образу народного співця, хоч цей образ часто зустрічається в багатьох його творах першого періоду творчості.

Перебендя - романтичний образ мандрівного народного співця. Він сирота, сліпий, сіромаха, який попідтинню і днює й ночує, з недолею жартує. Співець журиться й сумує, блукає світом, знаходить потрібне людям слово.

Перебендя кровно зв'язаний з народом, є виразником його турбот, носієм народних традицій, співцем історичної слави народу, знає запити людей, його пісенний репертуар широкий, розрахований на різні прошарки села, на різні випадки життя.

Дівчатам на вигоні він співає "Горлицю", "Гриця", "Веснянку". У шинку для парубків він співає "Сербина", "Шинкарку", а там, де свекруха злая, про тополю, "У гаю". На базарі, де збирається багато народу, Перебендя співає про Лазаря - пісню про те, як Січ руйнували. Співає кобзар і пісню про Саву Чалого.

За свою натхненну пісню, яка "людям тугу розганяла", Перебендю народ любив і поважав.

Найбільша сила його таланту, душа Перебенді розкривається повною мірою лише тоді, коли він залишається сам у степу на могилі. Там одиноко співає кобзар:

В степу на могилі, щоб ніхто не бачив,

Щоб вітер по полю слова розмахав,

Щоб люде не чули, бо то боже слово,

То серце поволі з богом розмовля.

Тут вже цей образ значною мірою зливається з образом самого Шевченка, переростає в узагальнений образ поета.

У творі "Перебендя" відбилися літературно-естетичні погляди молодого поета, його

думки про місце в суспільстві: кому і для чого він пише, яким повинне бути художнє слово, кому служити. Саме ці погляди знайшли своє відображення і в елегії "На вічну пам'ять Котляревському", у поезіях "Думи мої, думи мої...", "До Основ'яненка".

Тема покликання митця у творчості Шевченка займає важоме місце. І вбачає своє покликання поет в служінні народові, рідній землі - Україні.